

HISTORIEN OM SOMMARHEMMET BÖNERGÅRDEN

Bönergården byggdes 1943-1944? efter förhandlingar med skogschefen Sjöstedt vid Fiskeby AB genom eldsjälarna Gösta Pihl, John Wahlström, pastor Filip Götegård och kanske någon mer.

Jag kom in i bilden när min far Arvid "Humla" fick förfrågan om han kunde (ville) mura grunden till en "sommarmstuga" vid Bönern.

Grunden schaktades som ett dike som fylldes med småsten varpå murades med betong och natursten. Allt arbete utfördes för hand av några äldre församlingmedlemmar. Många namn minns jag men ingen, varken i församlingen eller i "Ungdomsföreningen" finns kvar i livet.

Enbart att "ta sig till bygget var en grej för sig". Alla hade inte cykel utan det var att gå eller att åka sjövägen med roddbåt. Själva avfarten från Hällstavägen var ett kapitel för sig som jag återkommer till lite längre fram.

Uppförandet av huset när grunden var färdig vet jag inte så mycket om, men jag har för mig att det lejdades bort till ett par snickare, fortfarande med församlingsmedlemmar som hantlangare och transportörer. Det var i någon mån häst och vagn, roddbåt och skottkärror som gällde. Då som nu var det svårt att få tag i frivillig arbetskraft varför ett "järngäng" växte fram av äldre "gubbar".

Förste stugfogden Gösta Pihl var den som administrativt med hjälp av pastorn Filip Götegård fick det att flyta på. Varifrån pengarna kom har jag ingen aning om. Eldsjälarna har ju alltid funnits, även nu, fas leden glesnar.

Finskeby AB som upplät marken hade stränga regler att följa. Tomten var efter dagens mått väldigt liten. I princip planen framför huset och en liten kulle bakom huset och ett område med stora tallar mot nuvarande parkeringen. Trångt kan tyckas! Men vad gjorde det, man hade små fötter och mjukare armbågar och var van att trängas hemifrån.

Nuvarande vägen var en knappt cykelbar stig. Tack vare att den gick som i dag i kärrensänkan mot sjön var restriktionerna inte så skarpa som vid tomten.

När husbygget var klart tog vi oss an "vägbygget". Det var yxa, såg, spade, korp och spett som gällde. Så småningom kunde man cykla ända fram

och även transportera bygg och matvaror den vägen. Senare byggdes vägen om förstärktes med tvärlagda stockar och grus. Då blev det plötsligt möjligt att åtminstone vid torrt väderlek hjälpligt köra bil ända fram. Vid denna ombyggnad transporterades grus och sten från Olstorsvägen med lånad traktor och vagnar lånade av Metallverken genom min fars kontakter. Det gick till så att två, tre man lastade vagnen vid vägen mot Olstorp och jag (15år) körde traktorn till vägbygget där en tom vagn hämtades. Då var det lagom att första vagnen var tom när jag återkom med nästa lass (1,5 – 2 m³). Vi höll på varje lördag 14-18 em i två höst-vinter-vårar. Så var det med detta!

Ytterligare ombyggnad av vägen skedde runt 1950 men då med andra takt. Pappa Arvid som körde grävmaskin på sitt jobb kom på en i hans tycke bra grusås inom Metallverkens område. Det skulle tippas i sjön Myrkärret. Synd och skam tyckte han, det skulle vi behöva som vägfyllnad. Kontakt togs omgående med ledningen för byggavdelningen. Resultatet blev ca. 50 billass grus till vägen mot vårt Paradis.

Ett problem var Vattenkällan. Hittills fanns två alternativ. Ett var att ta med i mjölkkrukor från Finspång. Det andra var att ro över sjön till familjen Björns stuga och hämta 4-8 hinkar dricksvatten. Man spillde inget på vägen och alla var sparsamma med dricksvattnet. Problemet löste sig så småningom. En ca 4m djup källa grävdes och sprängdes. Allt gick väl men Arvid hade lånat en besindriven bormaskin och var nere i källan och borrade (han höll alltid på med sådant på sin fritid). Borrningen var klar och en man gick ner men tålde inte avgaserna. Järngänget fick upp honom med rep och stege och duschade honom med sjövatten men han fick åka på pakethållaren hem till Finspång.

Tidigt anskaffades och restes en flaggstång på planen framför huset. Alltid var flaggan hissad och alltid en högtidlig samling när det var dags att avsluta dagen med att flaggan halades med en kort andaktsstund.

Äntligen var det så dags för en fotbollsplan. Jag nämnde om en kulle bakom huset. Där skulle den vara. Spadar, korp, spett och kärror kom än en gång till användning och märkligt nu deltog några

av den yngre generationen. Kullen schaktades bort och en acceptabel plan växte fram till allas belåtenhet.

Samtidigt erhöles tillstånd att utnyttja skogspartiet mot nuvarande badplatsen. Men det drog med sig att området skulle inhägnas. Åter förhandlingar med markägaren om staketvirke. Hela området inhägnades med tryckinpregnerat virke från Yxviken. Ett stort jobb men det lovades hålla i 40 år – fantastiskt. Det tillkom även en portal vid dåvarande entrén.

En kombinerad bad och båtbygga fick ersätta en tidigare provisorium. Den skulle ha invigts 1 maj men då var det fortfarande is på sjön. Detta hindrade ej det traditionella första doppet för året. En isvak fick ersätta bryggan.

Nu troligen 1952-53 var stora planer på gång. Järngänget fanns fortfarande men kunde inte tänka sig att installera el i Sommarhemmet. Men så blev det. Ledning drogs fram, installationen utfördes och belysningsarmatur i gammal stil anskaffades. Det var högtid när vi kom hem med inköpta bordslampor till alla borden i storstugan.

Sommarhemmet besöktes nära nog varje dag av oss stugfogdar fram till Göstas avflyttning. Jag tror inte vi hade några objudna gäster under åren fram till midsommaren 1955 då vi flyttade från Fin-spång. Många arbetsamma år med goda, glada och givande minnen. Vad gjorde det om någon glömt att ta med beställd mjölk, kaffe eller socker. Nu fanns ju cyklar att tillgå. Telefon då? Det är ju nya tidens påfund. Nej då. Vad var väl 1 mil på cykel. ”Lätt som en plätt”.

Det dröjde många år sedan jag och min Alfhild flyttat innan vi vid ett par tillfällen åkte till Sommarhemmet och det var en del tårar när vi läste att någon frusen människa ville värma sig vid vårt Livsverk.

Sång 421 Sv. M. F. sångbok 1942

2015-03-01 Bengt ”Humla” Karlsson